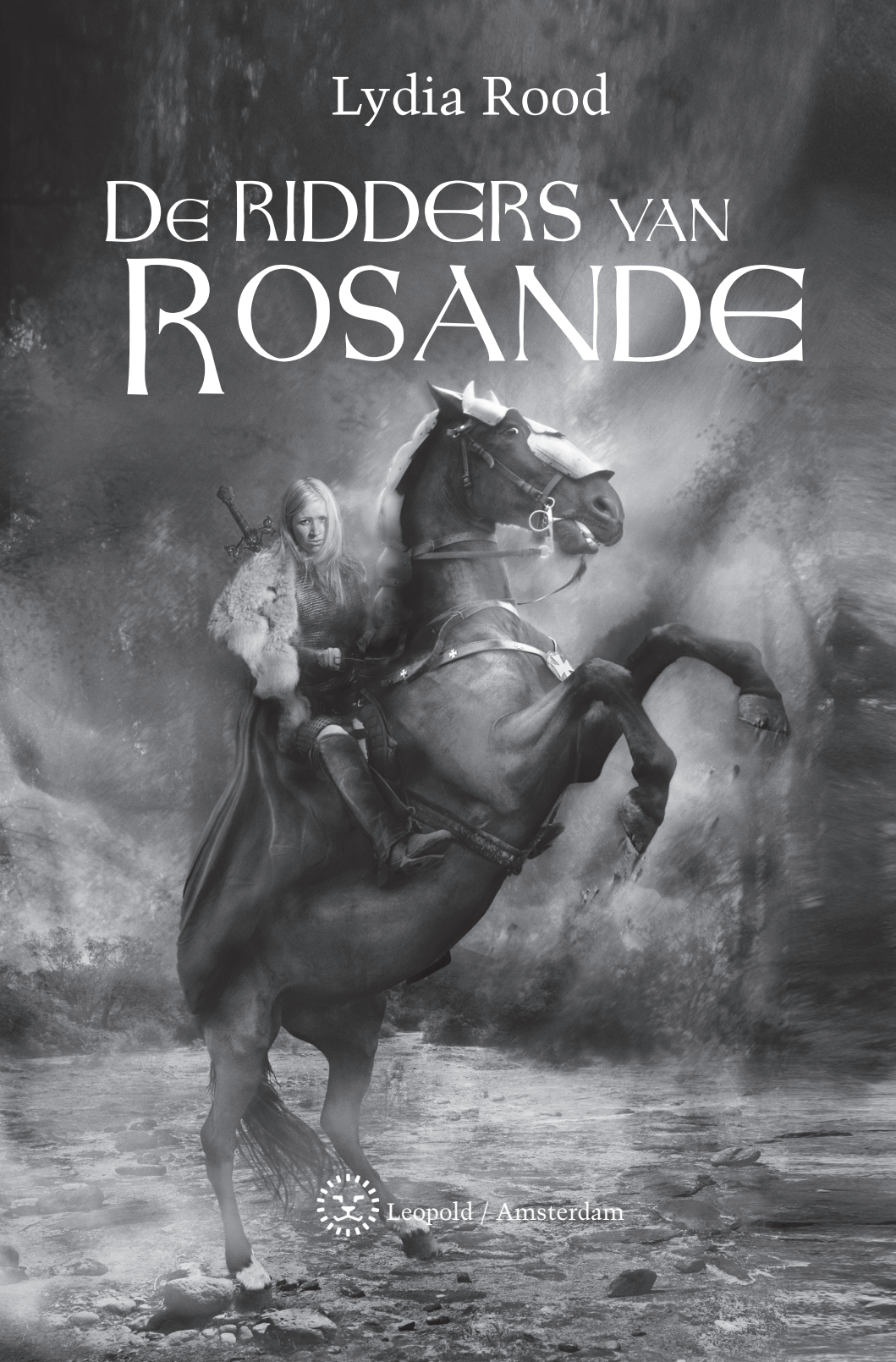
Lydia Rood

De ridders van Rosande

Leopold / Amsterdam

Voor Thea
eens een meisje
altijd een meisje

Eerste druk 2013
© 2013 tekst: Lydia Rood
Omslagontwerp: Annemieke Groenhuijzen
Omslagbeeld: Arcangel, Hollandse Hoogte
Illustraties: John Rabou en Daan van Paridon
Uitgeverij Leopold, Amsterdam / www.leopold.nl
ISBN 978 90 258 6416 3 / NUR 284

Uitgeverij Leopold drukt haar boeken op papier met het FSC®-keurmerk.
Zo helpen we waardevolle oerbossen te behouden.

De boodschapper uit het zuiden

Jorinde stond voor het torenraam, haar neus in de wind. Dit was het hoogste punt van kasteel Rosande. Ze keek uit over bossen en landerijen, tuurde naar de weg. Kwamen haar broers al terug?

De Suver, die in de winter gestold was tot een brokkelige, grijswitte massa, stroomde woest tussen zijn oevers. Nog even en hij zou buiten de boorden treden en de draslanden aan de voet van het kasteel overstromen. Uit het zuiden, op de wind, kwam de geur van bloesem. Ze kreeg zin eropuit te gaan… maar in haar eentje mocht ze niet. Was Hartger er maar! Hem miste ze het meest, haar lievelingsbroer en beste vriend. Hij had beloofd voor de winter terug te zijn, maar de winter was voorbij; de sneeuwklokjes waren al uitgebloeid en nog altijd was hij niet terug.

Klokgebeier uit de andere toren; ze moest naar hun huiskapel waar de priester uit het dorp de mis kwam opdragen. Even nog… Ze liep naar het noordelijke venster. Een marskramer had gemeld dat men Hartger had gezien in Venne, een stadje in het noorden waar Jorinde nog nooit was geweest.

Ze speurde de wegen naar het oosten en noorden af, tot waar ze in de bossen verdwenen. Geen ruiters in de verte. Weer een dag voorbij zonder dat haar broers waren teruggekomen. Zes broers had ze, allemaal waren ze ervandoor gegaan. De jongens die haar hadden leren rijden, die haar met appeltjes hadden bekogeld, met wie ze dwars over de Woeste Hoogten had gegaloppeerd en met wie ze op herten had gejaagd – weg. En dus zat Jorinde, jónkvrouw Jorinde, opgesloten in het kasteel met haar weefwerk en haar zwijgende moeder.

Wrokkig liep Jorinde de stenen treden weer af. Was Hartger haar vergeten? Hij zou haar komen halen en nu hield hij zijn belofte niet.

Ook de gedachten van heer Gibrand waren bij zijn jongste zoon. Want toen Jorinde weer bij haar moeder in de vrouwenzaal zat, kwam haar vader mopperend binnen.

'Die rotjongen zou toch op z'n minst een boodschap kunnen sturen. Hartger heet hij, maar een hart heeft hij niet. Om ons zo in de steek te laten!'

Vrouwe Maren keek haar gemaal vragend aan. Haar ogen waren vochtig – had ze hetzelfde gedacht? Nu hij zijn zonen niet meer had, sprak heer Gibrand meer en meer tegen zijn stille vrouw. Of praatte hij tegen zichzelf?

'Zes zoons had ik! Zes kranige knapen – nu ja, alleen Hildemar stelde teleur. Maar vijf van mijn jongens waren echte kerels! En nu heb ik alleen nog maar een dochter over.'

Jorinde keek op.

'Heer… Laat mij gaan zoeken.'

Haar vader leek haar niet te horen.

'Het laatste bericht van Angemar kwam uit het oosten… Al bijna een jaar geleden!'

Angemar, de oudste, die allang ridder was. Niets voor hem om zo lang niets te laten horen. Wat was er met hem gebeurd?

'Vader? Laat mij gaan zoeken. Ik kan goed rijden, ik word bijna nooit moe. Ik heb met Woldemar de Woeste Hoogten doorkruist, en met Hartger nog veel vaker. Ik…'

Nu leek haar vader haar pas echt te zien.

'Jij?'

'Ja! Ja, vader, ik!' Jorinde strekte haar rug en haar nek.

Haar vader barstte in lachen uit. 'Moet je horen…' Hij draaide zich om naar een knecht die bij de open deur op hem stond te wachten. 'Die kleine klaproos denkt dat ze haar broers terug moet brengen!'

De knecht lachte hartelijk mee. Jorindes gezicht begon te gloeien.

'De een na de ander verdwijnt zonder een spoor na te laten. Ridders, geoefend op het zwaard en de lans. Eerst denkt

die snotaap van een Hartger dat hij iets uit kan richten – een schildknaap nog maar, en nooit van huis geweest. En nu dat kind!' Hij zette een hoog stemmetje op: '"Toe heer vader, geef me sporen en een schild, dan ga ik mijn broers voor u zoeken!" Haha!'

De knecht wilde net weer, een beetje gewild, in lachen uitbarsten, toen heer Gibrands gezicht betrok.

'En waar is Hartger heen gegaan, die onbezonnen kwajongen? Naar het noorden! In het noorden is niets! Ja, zanderige heuvels en bossen vol wilde zwijnen! Woeste heidevelden met rovers achter iedere struik.' Zijn stemgeluid zwol aan. 'En die onzalige oom van mijn vrouwe natuurlijk!' Hij keek naar Maren. 'Dat heerschap dat geen stap meer over de drempel van Rosande heeft gezet sinds de dag van ons huwelijk. Ha! We missen hem niet, hoor, uw oom Grimwald! Ik zal alleen af en toe een van zijn koningsherten verschalken als ik in de buurt ben.'

Zo bulderde hij maar voort. Jorindes wangen werden langzaam minder warm. Maar haar gedachten bleven even vurig. Zelfs hier, in het kille binnenste van het kasteel, kon ze het voorjaar ruiken. Ze wilde naar buiten! De rivier was zo mooi, als de voorjaarszon in een baaierd van kleuren onderging. Mooi vanaf de torens, maar opwindend als je buiten in het gras zat, terwijl de dauw onder je rokken kroop. Nooit had ze haar broers zo gemist als nu.

Ze legde die stomme weefspoel neer en glipte langs het achtertrapje weg, naar de stallen. Hier en daar klonk het briesen of snuiven van een kouwelijk paard. Te veel warme paardenlijven waren vertrokken en in de dikke stenen muren zat de winterkou nog, daarom werd het niet behaaglijk. Jorinde pakte een paar winterwortels en liep ze allemaal langs: Balder, het grote vechtpaard, en Ikaros, haar vaders jachtpaard. De dieren van de krijgsknechten en de stalmeester, haar moeders schimmelruin, het dikke dwergpaard waarop Aalsje, hun min,

altijd op kruiden uit was gegaan. En ten slotte haar eigen merrie, Ala, een mooie slanke vos. Jorinde voerde haar de laatste wortel, pakte een borstel en begon haar te poetsen. Zie, het winterhaar begon al los te laten. Ala snoof ongeduldig en schraapte met haar hoef.

'Je mist Halewijn, hè?' Jorinde legde haar hand tegen de schoft. 'Jij mist Hartgers paard net zo erg als ik Hartger mis.'

Ze greep onder haar rokken even in haar zak en kneep in het verzilverde heidetakje dat ze van Hartger had gekregen, in de nacht dat hij er stiekem vandoor was gegaan. Het enige wat over was van hun avonturen samen. Hij móést terugkomen! Ze hield het niet uit, heel alleen op Rosande! Zelfs hun ouwe trouwe Aalsje, met wie ze vroeger tenminste nog kon babbelen, was er niet meer: hoestend gestorven in een mistige februarinacht.

Uit het dikke pak winterstro steeg een vieze lucht op. Hoog tijd dat de paarden naar buiten gingen en de stallen werden uitgemest. Hoog tijd dat Ala en Jorinde uit het kasteel ontsnapten om samen over de heidevelden te vliegen…

'Jonkvrouw, wat doet u hier?' Uit de zadelkamer stapte Wilant, de stalmeester. Zo te zien had hij een dutje liggen doen, want hij gaapte al zijn gele tanden bloot en strekte zijn armen boven zijn hoofd. 'U gaat toch niet rijden?'

'Ik zou wel willen,' zei Jorinde. 'Maar het is te laat. Morgen misschien… Heel vroeg, voor mijn heer vader wakker is. Knijp je dan een oogje dicht, Wilant?'

De stalmeester keek haar geschokt aan.

'En tegen de wens van heer Gibrand ingaan? Integendeel, het is mijn taak om… Kom, laat dat paard nu met rust. De zon is bijna onder, ze moet eten en slapen.' Hij begon met plakken hooi te sjouwen.

Wat voor taak? vroeg Jorinde zich af terwijl ze toekeek. Hij zou niet toestaan dat ze hem hielp; ze had het al vaker geprobeerd. Moet Wilant soms zorgen dat ik er niet stiekem tussen-

uit knijp? Als Hartger er was geweest, had het wel gemogen. Dan had de stalmeester gezegd dat het niet goed was voor de paarden om te lang op stal te staan. Zorgen over het weer zou Hartger lachend hebben weggewuifd: 'Wij rijden sneller dan de snelste storm!' Maar zonder Hartger was ze aan huis gebonden als de eerste de beste suffe jonkvrouw.

'Je kunt toch met me meegaan, Wilant,' probeerde ze. 'Met zo'n betrouwbaar escorte mag ik toch wel? De winter heeft zo lang geduurd. En niemand kan zeggen wanneer Hartger terugkomt. Of de anderen.'

Wilant schudde zijn hoofd.

'Ik kan echt…'

Op dat moment klonk er geschreeuw op de binnenplaats. Allebei, stalmeester en jonkvrouw, lieten de merrie staan en stoven naar de staldeur.

De man die op de binnenplaats van zijn paard rolde, zag er vreselijk uit. Zijn kleren waren aan flarden, van zijn mantel was maar de helft over en doorntakken hingen in de scheuren. Wit schuim kleefde in zijn mondhoeken, het haar dat onder zijn muts uitkwam, plakte aan zijn wangen door het zweet. Zijn ogen puilden uit hun kassen. Hij hijgde terwijl hij aan de toegeschoten knechten probeerde te vertellen wat hem kennelijk hoog zat. Maar zijn tong was zo droog, dat hij niet te verstaan was.

'Geef hem te drinken!' riep Jorinde. 'Hij kan niet meer van de dorst.'

'En dat paard ook,' zei Wilant. Hij knipte met zijn vingers en een knecht schoot met een emmer naar de put. Inderdaad, borst en flanken van het paard toonden witte zoutstrepen; het dier moest uitgedroogd zijn. Maar Wilant stond niet toe dat het meer dan een halve emmer dronk.

Intussen had iemand een flinke pul bier gehaald. Jorinde reikte hem de reiziger aan. Hij dronk gulzig, met beide handen aan de kroes, zijn adamsappel sprong wild op en neer.

Eindelijk kon hij weer spreken, al was het dan hijgend. Zijn ogen zochten het gezelschap af en bleven steken bij Jorinde.

'Jonkvrouw, breng me bij uw vader. Een bericht van het hoogste belang… Ik kom regelrecht van Winold, de heer van Kelre.' Hij hapte naar adem en ging door: 'Verraad! Uw broers – ridder Angemar… en Ingelbert…' Hij greep naar zijn buik. Toen zakte hij in elkaar. Twee knechten pakten hem bij zijn armen en hesen hem weer op de been, maar het hoofd van de boodschapper zakte voorover, hij rochelde, en toen stokte zijn adem.

'Dood,' zei Wilant bedaard. 'U had hem dat bier niet moeten geven, jonkvrouw. Dat was te koud, hij was oververhit – het werd zijn dood.' Hij gaf een schopje tegen de emmer, waarnaar het paard stond te reikhalzen. 'Dat weet de eerste de beste paardenknecht.'

Jorinde schrok. Was het háár schuld? Ze hapte naar adem. Had ze per ongeluk een man vermoord?

Maar misschien was hij niet echt gestorven. Ze liep naar het roerloze lichaam toe en knielde erbij neer. Ze legde haar oor op de borst van de man. Ze hoorde niets, en er streek geen zuchtje adem langs haar oor. Hij was werkelijk dood. Opeens griezelend schoot ze overeind. Ze graaide haar rokken bij elkaar en rende de binnenplaats over.

'Ik haal mijn vader!' riep ze.

Ze rende door de hal, vloog de trap op, struikelde de kleine zaal binnen. Haar vader zat nog te palaveren bij het vuur, een beker wijn in zijn hand, de blik van zijn gemalin aandachtig op zijn gezicht gericht.

'Dochter!' Verbaasd keek heer Gibrand naar haar plekje bij de schouw, en weer terug. 'Waar kom jij vandaan? En wat een haast! Is het eerste lammetje soms geboren? Kledderige boel, hè.' Hij lachte bulderend. Haar moeder keek ongerust van de een naar de ander.

'Er is een boodschapper gekomen,' bracht Jorinde uit.

'Breng hem dan binnen!' brulde heer Gibrand. 'Odmar!' Een van zijn krijgslieden verscheen.

Gauw ging Jorinde door: 'Uit het zuiden. Van slot Kelre…'

Haar vader sprong op. 'Van heer Winold? Waar is die boodschapper dan? Laat hem opschieten! Het rommelt in het zuiden – mijn vriend heeft mijn hulp nodig.'

Jorinde schudde haar hoofd. 'Nee, hij kwam met nieuws over Angemar en Ingelbert…'

'Wil jij het beter weten?' Hij liep met grote stappen naar de deur. 'Breng die boodschapper hier. Nu!'

Zelfs vrouwe Maren kwam overeind. Jorinde boog haar hoofd.

'Hij is dood. Hij stierf toen hij een kroes koud bier dronk. Ik had het hem gegeven. Hij had zo'n dorst.' Ze keek smekend van haar vader naar haar moeder. Vrouwe Maren zou het begrepen hebben – als ze haar kon verstaan.

'Vader, ik denk dat ze in gevaar zijn. Wat doen Angemar en Ingelbert samen in het zuiden? Ingelbert is toch met Alchibald op reis gegaan – naar het noorden! En waar is Alchibald?'

Haar vader keek even haar kant uit. 'Bazel niet. Je broers redden zich wel.'

'Maar…!'

Heer Gibrand schudde zijn hoofd en zei lachend tegen Odmar: 'Dat krijg je als de moeder niet spreekt. De dochter kent haar plaats niet.'

Jorinde stampvoette, maar hield meteen in toen ze haar vaders blik zag. Begreep hij dan niet dat hij onmiddellijk moest handelen? Waarom had hij zijn mantel nog niet om, waarom liet hij Ikaros niet zadelen? Het ging om zijn zonen!

'De boodschapper had het over verraad,' zei ze met braaf gebogen hoofd.

Heer Gibrand liep de vrouwenzaal uit met Odmar achter zich aan. Jorinde kreeg niet eens antwoord.